

Nr 44

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1957/58 till Flygvapnet: Anskaffning av flygmateriel m. m. jämte i ämnet väckt motion.

(1:a avd.)

I propositionen nr 2 (bilaga 2, punkt 2 av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 3 januari 1958) har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att dels till Flygvapnet: Anskaffning av flygmateriel m. m. å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 68 500 000 kronor, dels ock medgiva att följande reservationsanslag må i den utsträckning och på de villkor som angivits i förberörda statsrådsprotokoll tagas i anspråk för likvidering av beställningar å flygmateriel m. m. under innevarande budgetår, nämligen a) Armén: Remontering, b) Engångsanskaffning av sjukvårdsmateriel m. m., c) Vissa signalförbindelser m. m., d) Järnvägskrigsbromateriel, e) 1946/47 C 36. Armén: Engångsanskaffning av ammunition, f) 1946/47 C 41. Armén: Anskaffning av tygmateriel, g) 1946/47 C 83. Marinen: Fartygsbyggnader för flottan, h) 1946/47 C 85. Marinen: Fartygsbyggnader för kustartilleriet, i) 1955/56 E 17. Svenska övervaknings- och repatrieringskontingenterna i Korea.

Sedermera har Kungl. Maj:t i propositionen nr 70, under återopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 14 februari 1958, föreslagit riksdagen att, med ändring av i förenämnda proposition 1958: 2 härutinnan framlagda förslag, till Flygvapnet: Anskaffning av flygmateriel m. m. å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 180 000 000 kronor.

Vidare har i en inom andra kammaren av herr *Ståhl m. fl.* väckt motion (II: 401) hemställts, att riksdagen, med ändring av vad Kungl. Maj:t i proposition nr 2, bilaga 2, punkt 2, föreslagit, måtte till Flygvapnet: Anskaffning av flygmateriel å tilläggsstat II för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 171 500 000 kronor.

Beträffande de skäl, motionärerna anfört till stöd för sitt yrkande, hänvisas till motionen.

Kungl. Maj:ts framställning om medelsanvisning å tilläggsstat i propositionen 1958:2 föränleddes av framställning från flygförvaltningen. I särskild skrivelse den 27 september 1957 hade ämbetsverket hemställt att till anskaffning av flygmateriel m. m. måtte anvisas 240 miljoner kronor på tilläggsstat för budgetåret 1957/58 samt att ytterligare beställningar å flygmateriel m. m. måtte få utläggas inom en kostnadsram av 187 miljoner kronor.

Vid anmälan av förevarande anslagsfråga anförde departementschefen, att det vid den departementala behandlingen konstaterats, att behovet av betalningsmedel under innevarande budgetår till följd av redan gjorda beställningar och engagement i fråga om flygmateriel överstege beviljade anslag med 180 miljoner kronor. I rådande statsfinansiella läge ansågs det icke möjligt att under innevarande budgetår bereda utrymme för utbetalning av hela det ifrågavarande beloppet. Departementschefen föreslog därför att medelsanvisningen å tilläggsstat skulle begränsas till 68,5 miljoner kronor. Av det återstående medelsbehovet skulle ett belopp av 8,5 miljoner kronor täckas genom att medel å vissa andra reservationsanslag under fjärde huvudtiteln tillfälligt finge utnyttjas för likvidering av beställningar å flygmateriel m. m. Återstående belopp, 103 miljoner kronor, skulle ej erfordras för utbetalning under innevarande budgetår till följd av att överenskommelser träffats med vissa leverantörer om att betalningskrav icke skulle framföras under budgetåret.

Det var således statsfinansiella synpunkter som motiverade att Kungl. Maj:ts framställning om medelsanvisning å tilläggsstat för anskaffning av flygmateriel m. m. enligt propositionen 1958:2 begränsades i förhållande till vad som konstaterats erforderligt till följd av gjorda beställningar och engagement.

Kungl. Maj:ts restriktiva prövning av förevarande framställning om medelsanvisning å tilläggsstat bör ses mot bakgrunden av den av riksdagen uttalade principen, att tilläggsstatsanslag endast bör äskas i sådana fall, där det uppkomna medelsbehovet är oundgängligen nödvändigt och icke utan stora olägenheter kan uppskjutas till påföljande riksstatsbehandling. Denna princip om restriktiv prövning av medelsäskanden å tilläggsstat motiveras främst av att utgifter å tilläggsstat i allmänhet icke motsvaras av någon ökning av statens inkomster.

Riksdagen har numera efter förslag av Kungl. Maj:t i propositionen 1958:50 fattat beslut, som medför att statsverkets inkomster under löpande budgetår kan väntas uppgå till större belopp än som beräknades vid den tidpunkt då propositionen 1958:2 avläts till riksdagen. Frågan om medelsanvisning å tilläggsstat för anskaffning av flygmateriel m. m. kommer härvid delvis i ett nytt läge.

Med hänsyn till det anförda anser departementschefen sig numera böra föreslå, att medel anvisas på tilläggsstat för innevarande budgetår för att

täcka hela det ökade medelsbehov som kan beräknas föreligga till följd av redan gjorda beställningar och engagement i fråga om flygmateriel m. m. Detta medelsbehov utgör i enlighet med tidigare beräkningar 180 miljoner kronor. Beloppet bör anvisas på tilläggsstat för innevarande budgetår.

Ytterligare beställningsbemyndiganden för anskaffning av flygmateriel m. m. bör enligt departementschefens mening icke medges under innevarande budgetår. Behovet av beställningsbemyndiganden bör i stället prövas i anslutning till att medelsbehovet för nästa budgetår fastställs.

Utskottet vill tillstyrka, att hela det av departementschefen anmälda, kvarstående behovet av ytterligare betalningsmedel i fråga om flygmateriel m. m. nu tillgodoses genom att ett tilläggsanslag å 180 000 000 kronor anvisas å riksstaten för budgetåret 1957/58. Syftet i motionen II: 401, som väcktes i anledning av Kungl. Maj:ts förslag i förberörda proposition 1958: 2, torde härigenom bliva tillgodosett.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och i anledning av motionen II: 401, till *Flygvapnet: Anskaffning av flygmateriel m. m.* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1957/58 under fjärde huvudtiteln anvisa ett reservationsanslag av 180 000 000 kronor.

Stockholm den 11 mars 1958

På statsutskottets vägnar:

MARTIN SKOGLUND

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet ha närvarit från första kammaren: herrar Näsström, Ohlon, Gustaf Andersson, Ivar Johansson, fröken Andersson, herrar Birger Andersson, Thun, Bergman, Holmqvist, Rikard Svensson, Söderberg, Axel Johannes Andersson, Palme och Anders Johansson; samt

från andra kammaren: herrar Skoglund i Doverstorp, Åkerström, Malmborg, Petterson i Degerfors, Thapper, Ståhl, Jansson i Kalix, Gustafsson i Stockholm, Karlsson i Olofström, Nilsson i Göingegården, Wedén, Nihlfors, fröken Karlsson, herrar Arvidson och Svensson i Stenkyrka.

Reservation

av herr *Åkerström*.